

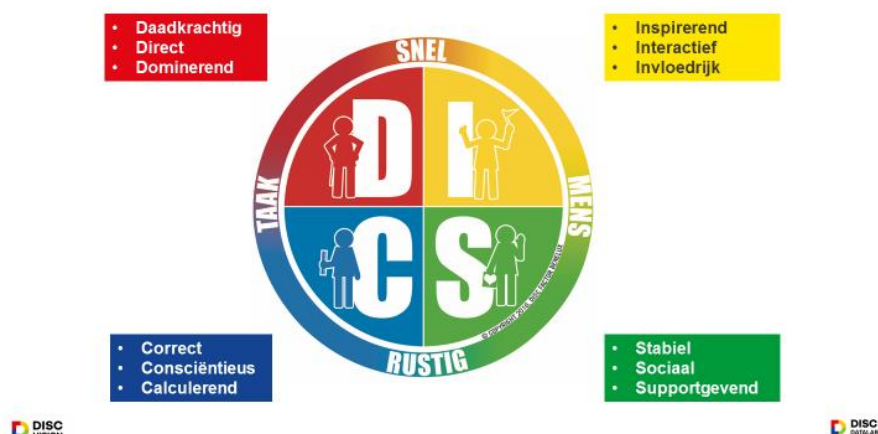
Wie leven er in Middenland?

Een beschrijving aan de hand van de DISC-leefstijlen.

Wie leven er in het Middenland? Onder deze titel heeft 1Vandaag een serie van vijf uitzendingen gemaakt in het kader van de 2e kamer verkiezingen van 15 maart. Deze uitzendingen gaan over mensen die én niet leven in en van de grote steden én niet leven op het platteland. Zij wonen in plaatsen waar je meestal niet zoveel over hoort, zoals Almere, Houten, Nieuwegein, Purmerend, Schiedam, Spijkenisse of Zoetermeer. Plaatsen waar, als je naar stemgedrag en politieke voorkeuren kijkt, de ontevredenheid over het beleid van de overheid groter lijkt te zijn dan elders. Meer dan 50 % van alle Nederlanders wonen in dit middenland en daarmee bepalen zij voor een belangrijk deel de samenstelling van de 2e kamer voor de komende jaren. Kort gezegd kan je stellen: wie het middenland wint, wint de verkiezingen. Reden genoeg voor DISCvision en DISCdataLab om samen met 1Vandaag ook te kijken naar de leefstijlen van deze middenlanders. Want als we deze mensen écht willen leren kennen, willen we meer over hun weten dan in demografische cijfers als leeftijd, opleiding, of gezinssituatie in de gemeentelijke administratie naar voren komt. Dan zoeken we antwoorden op vragen als: Hoe staan zij in het leven? Wat houdt hun vooral bezig en is voor hun écht belangrijk? Wat zijn hun drijfveren, angsten of behoeftes? Om daar inzicht in te krijgen maken we gebruik van het DISC-model. Een sociaalpsychologisch onderzoek model dat al decennialang gebruikt door bedrijven, om de onderlinge samenwerking tussen collega's te verbeteren of om de klantgerichtheid van bedrijven te verbeteren. DISCvision heeft dit model geschikt gemaakt voor marktonderzoek toepassingen, en met de technieken van DISCdataLab kunnen we het model ook op lokaal niveau toepassen. Zo krijgen we zicht op de leefwereld van alledag, in dorpen, wijken en buurten in Nederland.

Hoe staan mensen in het leven? Voordat we hier op ingaan kijken we eerst weer even naar de basis van het DISC-model: hoe zijn mensen in hun werk. Want dit zegt veel over de manier waarop mensen hun keuzes maken en hun beslissingen nemen.

Hoe zijn mensen in hun werk

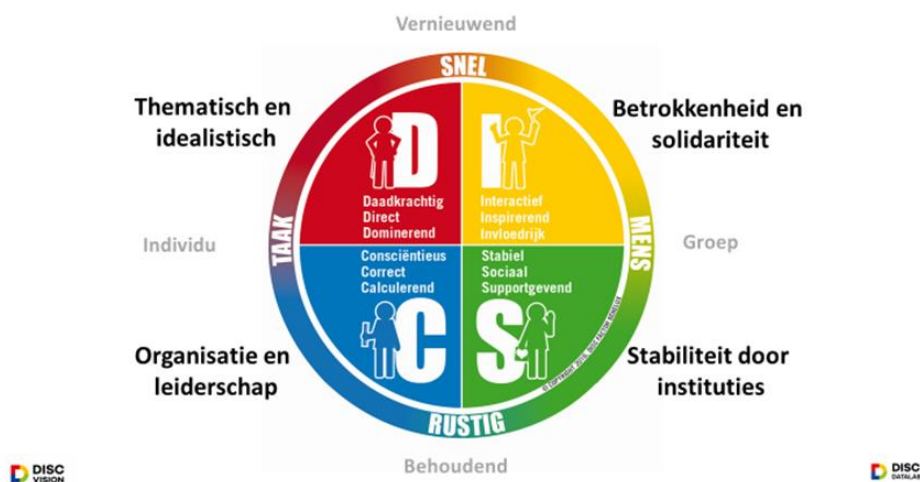

Mensen met een **Rode leefstijl** zijn echte doeners. Zij kunnen zaken echt in beweging brengen. Ze houden van daadkracht, zijn vaak direct en kunnen snel beslissen. Daarbij letten zij vooral op het grotere geheel. Rood denkt groot!

Mensen met een **Gele leefstijl** werken graag samen met andere mensen: hoe meer zielen, hoe meer vreugd! Zij zijn creatief, enthousiast en optimistisch en weten daarmee anderen te inspireren. Mensen met een **Groene leefstijl** zijn stabiel, rustig en behulpzaam. Door hun bescheiden opstelling kunnen zij met de meeste mensen goed overweg, en bruggen bouwen tussen verschillende partijen. Mensen met een **Blauwe leefstijl** profiel kunnen we typeren als correct, pragmatisch en zakelijk. Zij laten zich niet graag leiden door emoties en nemen hun beslissingen het liefst op basis van feiten en logica. Zij zijn vaak ietwat formeel en houden van comfort en goede omgangsvormen. Deze verschillen in leefstijlen zien we ook terugkomen als we naar de houding van burgers ten opzichte van het bestuur en de politiek kijken.

In de onderstaande figuur is aangegeven hoe de verschillen in leefstijlen zich vertalen naar een politiek relevante grondhouding. Op welke manier leiden de drijfveren van burgers tot een affiniteit met het gedachtegoed van politieke partijen, of juist tot onverschilligheid ten opzichte van de politiek? Voor de burgers aan de linkerkant van het model (Rood en Blauw) staat de vraag 'hoe moet het straks worden?' centraal. Mensen met een Rode leefstijl hebben daarbij een idealistisch beeld, met focus op idealen. Thema's als duurzaamheid en klimaatverandering spelen voor hun een belangrijke rol. Mensen met een Blauwe leefstijl denken meer na over de vraag hoe de maatschappij straks georganiseerd moet worden. Welke structuur hebben we dan nodig en hoe kan het land het beste geleid worden? Voor de mensen aan de rechterkant van het model staat het heden centraal. Hoe gaat het nu? Welke verantwoordelijkheden zijn belangrijk in de maatschappij van vandaag. Voor mensen met een Gele doelgroep gaat het daarbij om sociale aspecten en sociale cohesie, voor mensen met de Groene leefstijl is de borging in maatschappelijke organisaties (kerk, vakbond ouderenorganisaties) en instituties belangrijk.

Hoe staan mensen in het leven

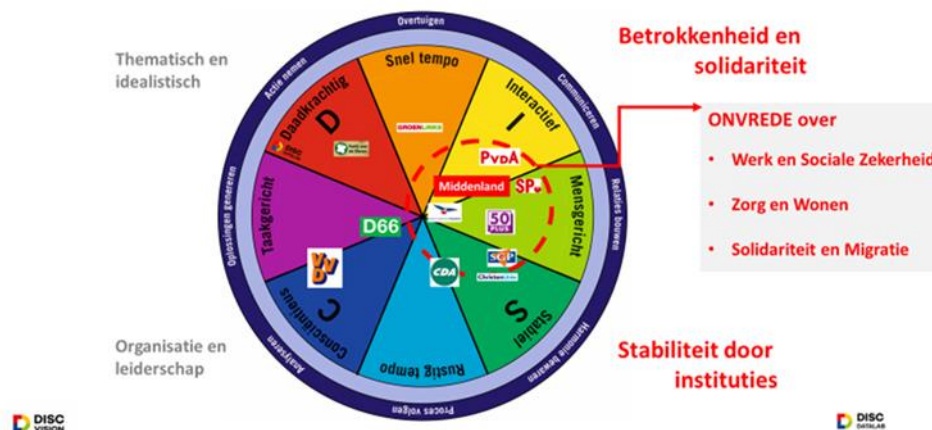
Politieke partijen kunnen op een vergelijkbare manier gerelateerd worden aan de belevingswerelden van de kiezers. Bij de PvdA (Oranje, Lime en Geel) staan kenmerken als harmonie, sociale betrokkenheid, gelijkheid en solidariteit hoog in het vaandel. In het DISC-model vinden we deze mensgerichte instelling terug aan de rechterkant van het model, waar het bouwen van warme menselijke relaties centraal staat. Betrokkenheid en solidariteit is een verwoording van de persoonlijke drijfveren van de kiezer. Overigens is het dus niet zo dat alle kiezers van de PvdA een Geel profiel hebben. Voor de achterban van het CDA (Lime/Groen/Aqua) is fatsoen en het bewaren van de harmonie een belangrijke leidraad. Gemiddeld genomen is men sneller bereid om de eigen positie ondergeschikt te maken aan de conventies van de samenleving ten bate van de stabiliteit als geheel.

Nu in het Nederland van 2017 het bewaren van de harmonie en het bouwen van goede intermenselijke relaties niet langer leidt tot stabiliteit zal deze, ook duidelijk mensgerichte achterban, veel minder geneigd zijn de traditionele processen te volgen. Zowel de PvdA als het CDA zoeken naar wegen om

het vertrouwen van de achterban te behouden en nieuwe kiezers aan te trekken. De SGP en de CU hebben duidelijk de traditionele religieuze zuilbinding en belijden dit nadrukkelijk in de politiek. Beiden bevinden zich in de rechterkant van het model vlak bij de positie van het CDA.

Aan de linkerkant van het model treffen we de partijen die zich in eerste instantie richten op de oplossingsgerichte doelgroepen. Deze groepen onderscheiden zich door een taakgerichte houding. Men is gedreven en heeft het beste met de wereld voor. Traditioneel bevinden GroenLinks en D'66 zich in het meer thematisch en pragmatisch idealistisch gedreven kwadrant (Paars, rood, oranje). GroenLinks spreekt, met een extraverte en goed formulerende voorman Jesse Klaver, zowel de idealistisch als de sociaal gedreven kiezers aan en is daarmee op dit moment ook voor de Gele leefstijlgroep een interessant alternatief. Naast milieu is ook 'het functioneren van de samenleving' als thema op de agenda van de partij gezet. De achterban in de politieke ruimte waar organisatie en leiderschap centraal staat, het centrum van de VVD, kenmerkt zich door oplossing genererende analyses. Rustig, consciëntieus en taakgericht de doelen realiseren (blauw/paars/aqua).

Positionering van Middenland

Waar kunnen we Middenland positioneren? 1Vandaag heeft hiervoor een beschrijving gegeven. In de bovenstaande figuur is Middenland aangegeven door de rood gestreepte cirkel. Het verdwijnen van bindende grootheden en instituties (dorpen, kerken, vakbonden, omroepen) uit de maatschappij is één oorzaak van het ontstaan van Middenland. Een andere is dat kiezers onzeker zijn geworden over het voortbestaan van maatschappelijke verworvenheden. De achterban van het CDA of de PvdA is hierdoor behoorlijk teleurgesteld in 'hun' partij.

De SP, 50plus en de PVV richten zich op de kiezersgroepen die je met 'Middenland' kunt aanduiden. In hun programmastaat veiligheid, solidariteit en het opkomen voor de middenklasse centraal. Zij richten zich daarbij, ieder met enkele krachtige thema's die gericht zijn op de ontevreden kiezer. De onvrede wordt daarbij meer en meer gedefinieerd vanuit de eigen belevingsbubbel. Men is vaak niet 'geabonneerd' op andere meningen. Ook GroenLinks manifesteert zich als een alternatief voor kiezers die 50plus of de PVV te eenzijdig of te confronterend vinden. De thematische verbinding met de kiezer wordt, evenals bij de 'nieuwe partijen', geïllustreerd door thema's als 'flitslidmaatschap' en meer 'referenda'. De onvrede over 'het niet betrokken zijn' is zo groot dat het onderwerp eigenlijk niet meer relevant lijkt te zijn.

Met de duiding van de drijfveren van de kiezers vanuit hun leefstijl profielen hebben DISCvision en DISCdataLab een duiding willen geven aan de motieven en drijfveren, en daarmee de keuzes van de 'Middenlander' van 1Vandaag.